

Honing

We eten allemaal graag honing. Lekker zoet, gezond, een herinnering aan onze jeugd. Omdat wij van honing houden, zien wij ook de bijen als onze vrienden. Vlijtig, goed georganiseerd en vreedzaam. Maar onze honing is in gevaar.

Velen hebben het misschien al gehoord - het gaat niet zo goed met de bijen. Niet alleen in Nederland maar ook wereldwijd. In sommige gebieden zijn al 85% van de bijenvolkeren uitgestorven. Omdat het om meer dan onze honing gaat trekken nu ook de Verenigde Naties aan de bel. Bijen

verzwakken door de gezamenlijke invloed van milieuvervuiling, luchtverontreiniging en pesticiden, zoveel is duidelijk geworden. Daarmee vermindert hun resistentie en worden ze makkelijker prooi van parasieten en ziektes. Ook vinden bijen nog maar weinig voedsel.

Bloemrijk grasland is uit onze landschap zo goed als verdwenen.

Maïs-, gras en graanakkers zijn als bijenweide niet geschikt. Professionele imkers rijden met hun bijenvolkeren vele kilometers om honing van bepaalde planten te produceren. Maar voor bijen is eenzijdig voedsel precies zo ongezond als voor ons. Ten overvloede wordt hun wintervoorraad ook nog door ons afgepakt. Daarvoor in de plaats krijgen ze suiker. Maar suiker is niet hetzelfde als honing. Ook al houden ze een deel van hun honing in de bijenstok - we pakken

alleen hun voorraadruiten af - toch blijkt te weinig en te slecht voer in combinatie met de andere bedreigingen vaak te veel te zijn, en een volk verdwijnt.

Ons probleem is al lang niet meer het stijgen van de honingprijzen. Zonder bijen krijgt de mens een serieus probleem met zijn algemene voedselproductie.

Van de 100 plantensoorten waarmee de mens in 90 procent van zijn voeding voorziet, worden 70 soorten door bijen bestoven. En het probleem omvat niet alleen de honingbijen, deze krijgen nog onze speciale aandacht en zorg. Maar wereldwijd zijn naar schatting ruim 20.000 bijensoorten van belang, waarvan ca. 700 in Europa. Een groot deel daarvan leeft solitair - dus niet in een volk zoals wij dat van onze honingbij kennen. En vergeleken met de zorgen om de honingbij is de positie van de wilde bijen catastrofaal. Onze eigen wilde honingbij is er al niet meer. Onze honingproducenten zijn nu op topprestaties gefokte buitenlandse soorten, die vijf keer zoveel honing leveren dan de oorspronkelijke soort.

Veel bijensoorten die in de 18de en 19de eeuw bij ons nog in het wild te vinden waren zijn al uitgestorven en veel anderen staan op de rode lijst van bedreigde dieren. De hoofdoorzaak daarvan is het afnemen van geschikte leefruimtes. Grotere gebieden met ongestoorde natuur zijn haast niet meer te vinden. "Bonte weiden" worden als 'slordig' gezien, elke meter wordt agrarisch gebruikt. Kunstmest en gier verhogen de opbrengst, maar wilde bijen vinden hier noch nestmogelijkheden noch voedsel. Smalle veldwegen met rechts en links randakker-flora zijn vrijwel verleden tijd. Met het bos ziet het er niet beter uit. Natuurlijke bossen met zoombiotopen, zonnige lanen, oud en dood hout zijn zo goed als verdwenen. Zo zijn waardevolle broed en voedselgebieden van wilde bijen verloren gegaan. Dat is nog niet alles. Haast alle veldwegen zijn geasfalteerd, secundaire wegen aan de kanten verhard.

Bij bouwwerkzaamheden wordt er niet op gelet of er uitwijkgebieden bestaan, en bij de bouwtijd wordt al helemaal geen rekening gehouden met het bijenbroed. Het idee, dat een gebied niet door mensen 'gebruikt' wordt is voor velen blijkbaar onverdraaglijk. Juist als een gebied 'verwilderd' is en daarmee ideaal als leefruimte voor insecten, wordt aangedrongen op aanleg van een speeltuin, een sportveld of een park met wegen, gemaaide gazons en beheerde perken. Ook gemeentes doen daar aan mee. Ongebruikte open plekken moeten met huizen of met keurige natuur opgevuld, en ook bermen horen netjes te zijn.

En aan het einde van deze treurige optelling staan de privétuinen. Ook daar is vaak elke vierkante meter keurig aangelegd, elk pad wordt ordelijk door randstenen begrensd, elk stuk dood hout wordt verwijderd. In het gazon mag zich ook niet de kleinste paardenbloem laten zien en er moet natuurlijk - wekelijks - gemaaid worden. Zo zijn de ook meeste tuinen voor wilde bijen verloren terrein. Groene, maar levenloze woestijnen. De situatie is treurig. Bijen zijn een onmisbaar onderdeel van de natuur en daarmee van onze eigen levensbasis. De grote Albert Einstein heeft ons al gewaarschuwd: 'Sterven de bijen, sterft de mens.'

'Wat kan men er aan doen?' zeggen de meesten. En gaan schouderophalend door met wat ze al gewend zijn te doen. Maar juist in dit geval kan ook door ieder individu iets gedaan worden. Er zijn heel veel mogelijkheden:

Het kopen van biologische levensmiddelen: daarbij is de inzet van insecticiden en pesticiden, en de (stikstof)bemesting veel en veel minder, en dat is positief voor onze insecten.

In de eigen tuin vooral inheemse planten aanplanten. Veel voorjaarsbloeiers, die er wel mooi uitzien maar van ver komen, zijn geen geschikt voedsel voor bijen (zie aansluitend de lijsten met bijenvriendelijke soorten)

Bij tuinplanten liever botanische soorten kiezen

In de eigen tuin gewoon geen insecticiden gebruiken. Ook al zouden die de mens niet schaden, bijen duperen die zeker.

Gewone gemengde honing kopen en geen soorten die maar van een plant gewonnen zijn. Ook hier geldt: het beste zijn biologische producten.

In de tuin of op het balkon onderdak voor bijen aanbieden. Een bijenhotel, 'onopgeruimde' plekken in de tuin, dood hout, wilde planten laten bloeien

Wilde bijennesten toelaten en de bijbehorende kleine onaangemelijkheden verdragen, zoals bijvoorbeeld een beetje gebrom of een stuk tuin dat drie tot vier weken met rust gelaten moet worden.

Maaien eerst na de bloei.

Ook bloembakken met bijenvriendelijke planten beplanten, bijvoorbeeld bloemen en kruiden mengen: citroenmelisse, lavendel, hysop, mint, roosmarijn, salie, wijnruit doen het ook in bakken goed, basilicum, bieslook, dille, bonenkruid, oregano en tijm zien er niet alleen leuk uit maar bieden ook met hun bloei goede foerageergronden voor bijen. Ook tropaeolum laat zich uitstekend in bloembakken planten.

Het zou mooi zijn, als ook toekomstige generaties volop van honing zouden kunnen genieten.

bomen	struiken	bollen	bloeiplanten	kruiden
esdoorn	alle bessenstruiken	anemonen	afrikaantje	basilicum
fruitbomen	caryopteris	blauwe druifjes	aster	bernagie
gele kornoelje	clematis	botanische krokussen		bieslook
gewone vogelkers	europes krentenboompje	dahlias (geen dubbele)	cosmea	bonenkruid
groene trompetboom	hazelnoot	lelies/lelietje-van-dalen	daslook	citroenmelisse
kastanje	hulst	sneeuwkllokjes	echinacea	dille
linde	kamperfoeliefamilie	tulpen	gamander	hysop
robinia	klimop	vroege sterhyacint	gele dovenetel	lavendel
wilde lijsterbes	liguster	winterakoniet	guldenroede	mint
wilgen	meidoorn		kaasjeskruid	oregano
	rozen (geen dubbele)		kogeldistel	roosmarijn
	wilde wijn		korenbloem	
			leverbloempje	salie
			longkruid	tijm
			mosterdzaad	wijnruit
			papaver	
			phacelia	

			primula	
			scheefkelk	
			schildzaad	
			slaapmutsje	
			smeerwortel	
			teunisbloem	
			vergeet me niet	
			vetkruid	
			viooltje	
			wild kattenkruid	
			wouw	
			zilverkruid	
			zonnebloem	

suggesties graag aan voorzitter(at)werkgroepnld.nl; Zophobas; foto's: wikipedia/eigen